

П. С. Покатаєв,
 д. держ. упр., доцент, Класичний приватний університет, м. Запоріжжя
 О. А. Матвійчук,
 аспірант, Класичний приватний університет, м. Запоріжжя

РОЛЬ ДЕРЖАВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ У СТАНОВЛЕННІ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

P. Pokatayev,
 Doctor of Sciences in Public Administration, Associate Professor, Classical Private
 O. Matviichuk,
 Postgraduate student of the Classic Private University, Zaporizhzhia

THE ROLE OF THE STATE SOCIAL POLICY IN THE DEVELOPMENT OF INFORMATION SOCIETY

У статті представлено дослідження та аналіз існуючих елементів правового регулювання інформаційного суспільства. Висвітлено структуру державної соціальної політики в певних напрямках та рішення проблемних питань. Окреслено складові проблемних питань інформаційного суспільства, що виявляється в управлінні інформаційним суспільством. Приведено дослідження характеристики інформаційного суспільства. Охарактеризовано основні напрями правового регулювання інформаційного суспільства. Підкреслено можливі напрями розвитку державної політики у напрямку інформаційного суспільства. Підведено підсумки імплементації соціальної політики держави щодо інформаційного суспільства.

The research and analysis of existing elements legal regulation of the information society are performed in the article. The structure of the state social policy in certain directions and solution of problematic issues are highlighted. The components of the problem issues of the information society, which are shown in the management of the information society, are outlined. The research of the characteristic features of the information society is presented. The main subjects of the legal regulation of the information society are described. The possible directions of development of the state policy in the direction of the information society are highlighted. The results of the implementation of the social policy of the state and the information society are summarized.

Ключові слова: інформаційно суспільство, соціальна політика держави, нормативно-правове поле, джерела інформації, Закони України, розвиток.

Key words: information society, social policy of the state, normative-legal field, sources of information, laws of Ukraine, development.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Інформаційне суспільство є головним показником розвитку суспільства в цілому та питанням, якими шляхами воно буде розвиватися. Ідентифікація даної стадії розвитку суспільства ставить перед дослідниками широке кола завдань для опрацювання, тому джерелом інформації є мережа інтернет. Однак дослідження цього питання та нормативно-правове забезпечення інформаційної економіки знаходяться на початковому етапі, який потрібно досліджувати, внаслідок швидкоплинності нових технологій та комунікацій в суспільстві.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідження інформаційного суспільства в розрізі соціальної інформатики були висвітлені в наукових публікаціях вчених Л. Астахової, Н. Лапіної, Л. Ніколаєвої, І. Соколової, Б. Суслакова та ін. Теоретичні основи інформаційного суспільства розкрили в своїх працях вчені Афанасьєв В., Бритков В., Колін К., Соколов А., Соколова І., Урсул А., Халіпов В. та ін. Сферою правового регулювання інформаційного суспільства займалися у своїх наукових працях такі вчені як Аблякимов Е., Бондарчук О., Гнатюк С., Дубов Д., Міхровська М., Мукоме-

ла І., Нестеренко О., Новицький А., Ожеван М., Остапшин П., Пожуєв В., Сіленко А. та інші.

У цілому багато досліджень підкреслили комплексність становлення інформаційного суспільства, але на даний час колізії відносин та напрями подальшого розвитку відносин держави та інформаційного суспільства є актуальними.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є визначення ролі державної соціальної політики у становленні інформаційного суспільства, розкриваючи такі питання, як характерні риси становлення інформаційного суспільства, визначення законодавчого поля та надання можливих напрямків розвитку інформаційної політики держави.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Трансформація усіх сфер життя і професійної діяльності в суспільстві під впливом інформаційних технологій вплинула на соціальну сферу, яку регулює держава, зокрема: наука, освіта, культура, охорона здоров'я та побутова сфера. Масштабність змін у суспільстві, визначила траєкторію розвитку та напрям життєдіяльності суспільства, сформувавши інформаційне суспільство, як новий поштовх соціальної сфери держави. Дослідження

цієї проблематики має міждисциплінарний характер та знаходиться на перехресті між технічними науками та гуманітарними, що відображає характеристику всіх суб'єктів та об'єктів суспільно-економічних та суспільно-політичних відносин. Структура державної соціальної політики повинна розвиватися в таких напрямках та рішення проблемних питань:

1) потенціал та перешкоди державного регулювання у соціальній сфері — аналіз потреб інформаційного суспільства та інструменти, які будуть використовуватися для досягнення мети;

2) сучасні запити інформаційного суспільства як частина соціальної політики держави — аналіз інформаційного середовища, що впливає на розвиток суспільства, формування основних суб'єктів та об'єктів інформаційного суспільства, що забезпечують імплементацію інформаційних ресурсів, для вирішення проблеми доступності інформації;

3) соціальна сфера, що є призмою розвитку держави — внаслідок проведення державної політики, перш за все в соціальній сфері вирішуються питання всіх сфер життєдіяльності суспільства [1].

Провівши дослідження національного законодавства, слід підкреслити, що становлення інформаційного суспільства регулюється згідно основних законодавчих документів, а саме законами України, постановами Кабінету Міністрів України, указами Президента, постановами Міністерства юстиції України, а також слід не забувати спеціально розроблені стратегії розвитку держави. Як раніше підкреслювалося щодо законодавчих засад, які регулюють розвиток інформаційного суспільства, перш за все, регулюються конституційними нормами, зокрема згідно статті 34 Конституції України — кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб — на свій вибір, треба також зазначити статтю 32 Конституції України, про захист інформації — не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини. Стаття 34 Конституції України — повністю відповідає до ст. 10 Конвенції про захист прав та основних свобод людини. Також згідно із ст. 54 Конституції України — кожний громадянин має право на результати своєї інтелектуальної, творчої діяльності; ніхто не може використовувати або поширювати їх без його згоди, за винятками, встановленими законом [2].

Державна політика спрямована на розвиток та регулювання інформаційного суспільства в Україні, що має на меті скоцентрувати розвиток суспільства в науково-технічному та інноваційному напрямку, гармонізації законодавчих норм до сучасних змін в суспільстві під впливом інформаційних технологій, створення рамок, в яких могли б розвиватися інноваційні ідеї та проекти громадян, забезпечення сучасної інформаційної та телекомунікаційної інфраструктури в усіх регіонах, містах, селах чи селищах, розробка електронних сервісів, надання електронних інформаційних ресурсів для роботи в інформаційному суспільстві, сприяння модернізації роботи культури і науки в інформаційному суспільстві, інтеграція нових інформаційних технологій у сферу захисту та охорони здоров'я для надання населенню більш якісніших послуг, впровадження нових систем моніторингу для охорони навколишнього природного середовища [3].

Згідно з дослідженнями вченого Т.О. Проценко у сфері інформаційного суспільства було надано характеристику інформаційному суспільству:

1) доступність інформаційних ресурсів, що не мають грифу державна таємниця. Користувач інтернету має вільний доступ до інформаційних ресурсів, до будь-якого ресурсу, котрий коли-небудь був занесений до все-світньої мережі інтернет. Всю інформацію в незалежності від років створення на даний момент можна отримати на різних електронних ресурсах. Цей чинник поживав дослідницьке коло шляхом пришвидшення інформації, а також доступ до законодавчої бази, завдяки якій регулюються відносини в інформаційному суспільстві;

2) комунікація в суспільстві через програмні засоби зв'язку в інтернеті, в режимі реального часу. Ці технології актуальні як для сервісного обслуговування державою своїх громадян, так і їх використання в різних навчальних, наукових закладах;

3) зміна підходів та інструментів до форми роботи на різних підприємствах, але регулювання даних підходів відноситься до державної сфери, зокрема трудові функції;

4) завдяки інтернету зростають можливості громадян до самореалізації, що, в свою чергу, надає своїм користувачам вільно користуватися інформацією [4, с. 8].

Ефективність соціальної політики держави в інформаційному суспільстві належним чином буде реалізовано, коли всі напрями інформаційно-технологічного простору розкриті. Тому охарактеризуємо основні напрями правового регулювання інформаційного суспільства:

1) інформаційна безпека — виступає одним з основних напрямів інформаційного суспільства та впливає на розвиток інформаційного суспільства, особистості, держави. Здійснення контролю за дотриманням інформаційної безпеки забезпечуються наступними нормативно-правовими документами — Закон України "Про інформацію" від 02.10.1992 № 2657-XII, Закон України "Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах" від 05.07.1994 № 80/94-ВР, Закон України "Про державну таємницю" від 21.01.1994 № 3855-XII, Закон України "Про захист персональних даних" від 01.06.2010 № 2297-VI, Постанова Кабінету міністрів України "Про затвердження Правил забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах" від 29.03.2006 № 373. На сьогодні інформаційна безпека відіграє важливу роль в соціальній політиці від прийнятих законів стосовно інформаційної безпеки, залежить сама поведінка користувача в Інтернеті та сервіси, що надаються державою [5—7];

2) електронна освіта — виступає одним з інструментів розвитку інформаційного суспільства та надає доступ населенню. Першими кроками щодо становлення електронної освіти було прийняття подальших нормативно-правових актів: Наказ Міністерства освіти і науки України № 1061 від 01.09.2016 "Про затвердження Положення про електронні освітні ресурси", Про схвалення Концепції Державної цільової програми впровадження унавчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій "Сто відсотків" на період до 2015 року, Закон України "Про освіту" від 05.09.2017. Впроваджуючи зазначені та положення у суспільство важливо розуміти державним органам влади, наскільки вони є ефективними — аналізуючи перші результати для того, щоб коректувати подальші дії щодо впровадження нових законів [5; 6; 9];

3) електронний паспорт — він є офіційним електронним документом, завдяки якому ідентифікація власника даного документа проходить швидко та зручним засобом оформлення різних документів, включаючи також надання електронного підпису. Наведемо перелік документів, що вплинули на процес отримання та використання електронного паспорта: Наказ МВСУ "Про затвердження Порядку використання безконтактного електронного носія, який імплантовано в паспорт громадянина України" від 16.02.2016 № 104, Наказ МВСУ "Про затвердження Порядку внесення засобів електронного цифрового підпису до безконтактного електронного носія, що міститься в паспорті громадянина України, та надання послуг електронного цифрового підпису з використанням паспорта громадянина України з імплантованим безконтактним електронним носієм" від 30 листопада 2016 р. № 869, Постанова КМУ "Про затвердження зразка бланка, технічного опису та Порядку оформлення, видачі, обміну, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсним та знищення паспорта громадянина України". Завдяки такому інструменту інформаційного суспільства, як електронний паспорт, з'явилася можливість подорожувати до Європейського союзу, а саме відсутній примус оформлення візи. Зокрема це знакова подія для громадян — гнаближення стандартів життя в Україні до Європейського союзу [5; 7; 15];

4) електронна митниця — діджиталізація відносин на митниці, перш за все, є кроком вперед щодо становлення митниці, як сервісної служби для звичайних громадян України. Впровадження електронних систем, зокрема програмного забезпечення щодо обліку, обслуговування та постійним його покращенням повинно стати головною прерогативою митниці за підтримки держави. Тому необхідно навести перелік важливих документів, що відносяться до становлення митниці, як сучасної сервісної служби: Наказ Міністерства фінансів України від 15.06.2015 № 552 "Про затвердження Порядку обліку осіб, які здійснюють операції з товарами", Наказ ДМС України від 1 березня 2013 року № 61 "Про затвердження специфікацій форматів електронних повідомлень", Наказ ДМС України від 04.11.10 № 1341 "Про затвердження Положення про Єдину автоматизовану інформаційну систему Держмитслужби України", Лист Державної митної служби України від 11.02.2013 р. N 18/12-15-1135-ЕП "Щодо уникнення черг при обробці електронних митних декларацій", Розпорядження КМУ від 17 вересня 2008 р. N 1236-р "Про схвалення Концепції створення багатофункціональної комплексної системи "Електронна митниця"", Лист Державної митної служби України від 07.06.2012 N 11.1/2-12.2/6419-ЕП "Щодо порядку електронного декларування товарів". Внаслідок імплементації даних нормативно-правових документів, налагоджуються більш тісні зв'язки з державами партнерами, що впливає на становище кожної сім'ї, зокрема це стосується починаючи від побутових речей закінчуючи важливими ліками, завдяки прийнятому вектору — розвитку інформаційного суспільства [5; 6; 7; 8];

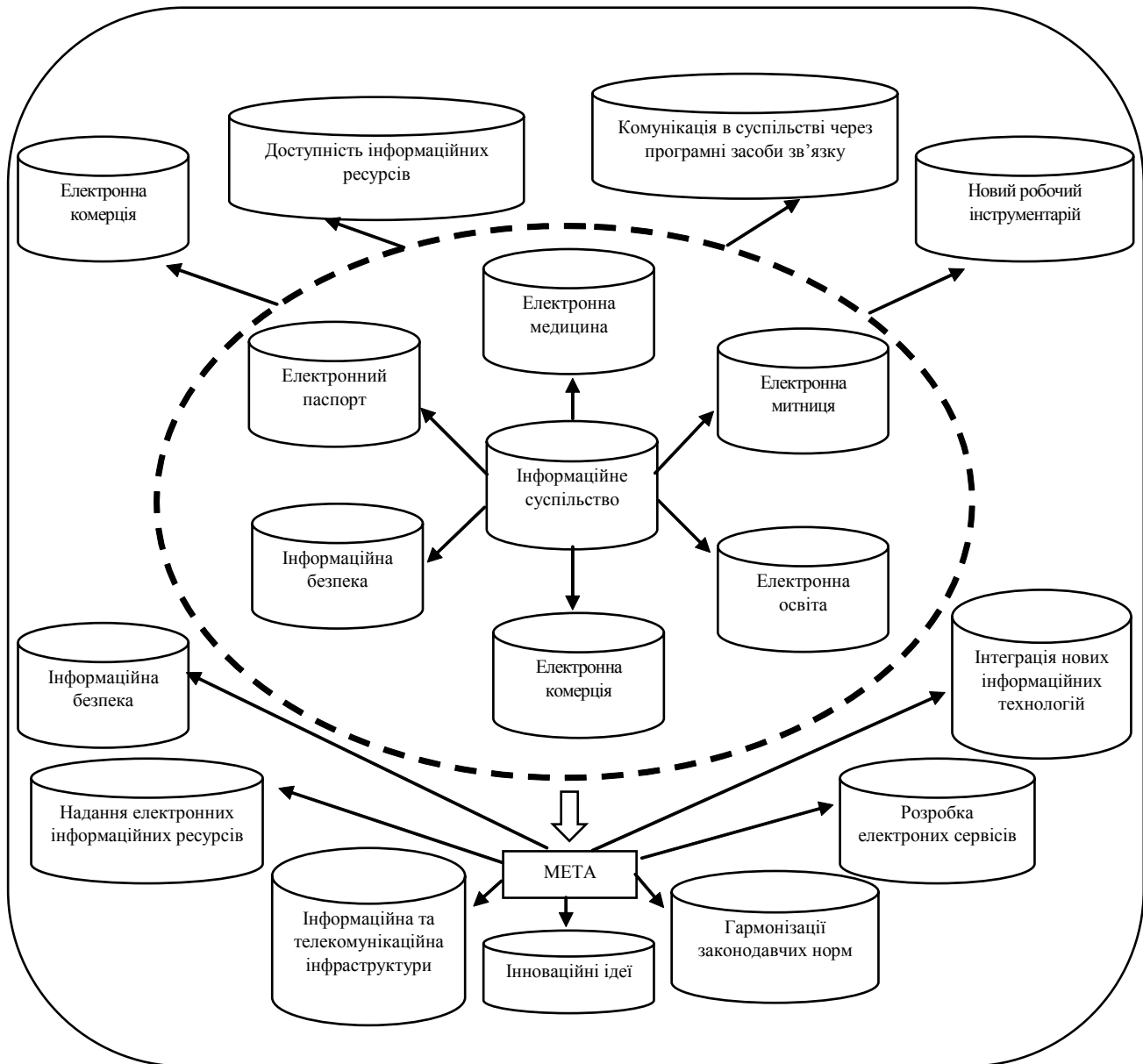
5) електронна комерція — розвиток інформаційного суспільства вплинув на становлення нового сегменту торгівлі, як електронна комерція. Імплементація законів щодо електронної комерції є важливим кроком становлення організаційно-правових відносин в інформаційному просторі, зокрема в Інтернеті. Нові закони допомагають визначати роль покупців та продавців в мережі Інтернет та розрахункові операції, що є важливим елементом у стосунках між підприємцями, що займаються електрон-

ною комерцією та пересічними громадянами, які бажають щось придбати в мережі Інтернет. Тому слід навести таку низку нормативно-правових актів: Закон України "Про електронну комерцію", Інструкція "Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті", затверджена Постановою Правління НБУ від 21.01.2004 № 22, Інструкція про міжбанківський переказ грошей в Україні в національній валюті, затверджена Постановою Правління НБУ від 17.03.2004 № 110, Положення про електронні гроші в Україні, затверджені Постановою Правління НБУ від 04.11.2010 № 481, Положення про захист електронних банківських документів з використанням засобів захисту інформації Національного банку України, затверджене Постановою Правління НБУ від 26.11.2015 № 829, Правила організації захисту електронних банківських документів з використанням засобів захисту інформації Національного банку України, затверджені Постановою Правління НБУ від 26.11.2015 № 829. Однак наявність законів на даний момент не гарантує уникнення проблемних питань щодо оподаткування відносин в електронній комерції. Поява нових електронних платіжних систем та різних форм імплементації даних платіжних систем може привести до різного рівня оподаткування. Також треба зазначити, що законодавча база України ще не досить розвинута для того, щоб захищати права споживачів в мережі Інтернет [5; 6; 14];

6) електронна медицина — розпорядження КМУ Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми "Здоров'я 2020: український вимір" від 31 жовтня 2011 р. № 1164-р, Меморандум про спільну діяльність щодо створення в Україні прозорої та ефективної електронної системи охорони здоров'я від 16 березня 2017 року, укладеного між Міністерством охорони здоров'я, благодійною організацією "Всеукраїнська мережа людей, які живуть з ВІЛ/СНІД", громадською організацією "Трансперенсі Інтернешнл Україна" та Державним агентством з питань електронного урядування України, Меморандум про затвердження Технічних вимог для створення в Україні Пілотного Мініально Життєздатного Продукту та етапів Дорожньої карти щодо створення в Україні прозорої та ефективної електронної системи охорони здоров'я від 22.12.2016 р., Наказ Міністерства Охорони Здоров'я "Про тестування компонентів електронної системи обміну медичною інформацією, необхідних для запуску нової моделі фінансування на первинному рівні надання медичної допомоги" [5; 7; 10]. Вважаємо доцільно сформулювати на рисунку 1 напрями правового регулювання інформаційного суспільства.

Нині перехід суспільства від індустріального до інформаційного має низку задач, які повинні бути вирішені в процесі становлення державної соціальної політики. Суспільству на даному етапі розвитку притамані наступні риси складного процесу, що формує нові інформаційні технології, форми організації та типи раціональності. Започатковуються все нові і нові відносини з новими девайсами та програмним забезпеченням, що здатне вплинути на рівень тінізації економіки, встановленні нових відносин в сфері оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності, деференціація часу та пріоритетизація його згідно нових цілей, а також нові способи комунікації і отримання знань [12— 13].

Згідно з вищевикладеним матеріалом слід надати можливі напрями розвитку державної соціальної сфери: 1) регулювання нових видів економічної діяльності в мережі Інтернет — розробка покроково короткострокових та довгострокових планів, що мають на меті реа-

Рис. 1. Напрями правового регулювання інформаційного суспільства

лізовувати регуляторні та монетарні функції держави як можливість налагодити діалог з громадянами держави в мережі Інтернет для їх більшої фінансової захищеності в мережі Інтернет; 2) вирішення цифрових відносин — контроль за дотриманням законодавства, створення умов для соціальних центрів та подальша компютеризація публічних закладів, що надають вільний доступ до інформації пересічному громадянину України; 3) створення соціального центру комунікацій — розробка та впровадження програмного забезпечення, на базі якого буде функціонувати сервісна державна служба, що надає допомогу у складній комунікаційній проблематиці внаслідок непорозуміння між суб'єктами користування інформаційними технологіями. До функцій даної служби потрібно віднести наступне — надання психологічної та інформаційної допомоги, супровід при вирішенні кризових питань, консультації щодо правильної взаємодії між користувачами інтернету та самою мережею Інтернет; 4) підтримка культурних цінностей — внаслідок розвитку нових відносин в суспільстві завдяки засобам мережі Інтернет, зникають бар'єри в спілкуванні, але на-

томість виникають нові субкультури, сленги, що спотворюють у реальному житті саме суспільство. Тому держава повинна контролювати та впливати на позитивний розвиток даних культур, як наприклад, надання грантів на написання про відомих вчених, письменників, або ж за початкування нових товариств зі впровадження інноваційної діяльності; 5) захист інформаційного простору від аморальних джерел інформації — державна соціальна політика повинна бути спрямованою на захист інформаційного простору від інформації, що буде спрямована на погіршення психологічного та фізичного стану пересічного громадянина; 6) сприяння розширенню українського контенту — в залежності від кількості джерел інформації з українським контентом, будуть формуватися віртуальні товариства та самоідентифікація пересічного громадянина в мережі інтернет, як частини української онлайн аудиторії.

ВИСНОВОК

Підсумовуючи все вищезазначене і ґрунтуючись на власному баченні особливостей правового регулюван-

ня. Імплементация соціальної політики держави щодо інформаційного суспільства має залучити весь потенціал держави для правильного розвитку в напрямку інноваційності та технологій. Визначення проблем та їх вирішення мають стати головним пріоритетом державної соціальної політики. Зусилля держави повинні сконцентруватися на правовому полі, що стане головним вектором гуманізації інформаційного суспільства. Тому основними викликами для України стане — мережеві відносини держави та суспільства, постійна модернізація інформаційно-комунікаційної архітектури в усіх регіонах держави, вирішення законодавчих колізій, підвищення конкурентноздатності українського інформаційного простору.

Література:

1. Козлов В.В. "Соціальна інформатика" у системі економічної освіти [Електронний ресурс] / В.В. Козлов, Т.В. Томашевська, А.Ю. Пашковська. — 2015. — Режим доступу до ресурсу: <http://su.nasoa.edu.ua/wp-content/uploads/arch/70/11.pdf>.

2. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 1996. — № 30. — С. 141 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

3. Ромащенко В. А. Правове регулювання інформаційного суспільства в Україні / В. Ромащенко // Підприємництво, господарство і право. — 2016. — № 9. — С. 100—104. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2016_9_19

4. Проценко Т.О., Селезньова О.М. Позитиви й негативи інформаційного суспільства: погляд з позиції філософії. Наук. вісн. Міжнар. гуманіт. ун-ту. Сер.: юриспруденція. — 2014. — Вип. 10-2 (1). — С. 8.

5. Ромащенко В.А. Основні напрями правового регулювання інформаційного суспільства в Україні [Електронний ресурс] / В.А. Ромащенко. — 2016. — Режим доступу: <http://pgrjournal.kiev.ua/archive/2016/09/19.pdf>

6. Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://rada.gov.ua/news/zak>

7. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua>

8. Офіційний портал державної фіскальної служби України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/>

9. Офіційний веб-портал Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua>

10. Офіційний веб-портал Міністерство охорони здоров'я [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://moz.gov.ua/>

11. Офіційний веб-портал державної служби статистики [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

12. Кравченко О.І. Інформатизація суспільства як чинник культурних трансформацій міста / О.І. Кравченко // Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія. — 2016. — № 2. — С. 83—85. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnau_f_2016_2_23

13. Грицевич В.С. Інформатизація суспільства, як соціально-географічний виклик XXI століття / В.С. Гри-

цевич // Соціально-географічні виклики у Східно-центральної Європі у XXI столітті: Збірник матеріалів міжнародної географічної конференції. — Берегово: Поліграфцентр "Ліра", 2012. — С. 276—280.

14. Офіційний веб-портал Національного банку України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.bank.gov.ua>

15. Офіційний веб-портал МВС України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://mvs.gov.ua/>

References:

1. Kozlov, V.V. (2015), ""Social Informatics" in the system of economic education", available at: <http://su.nasoa.edu.ua/wp-content/uploads/arch/70/11.pdf> (Accessed 20 Jan 2018).

2. The Verkhovna Rada of Ukraine (1996), "Constitution of Ukraine", available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (Accessed 20 Jan 2018).

3. Romaschenko, V.A. (2016), "Legal regulation of the information society in Ukraine", *Pidpriemnytstvo, gospodarstvo i pravo*, vol. 9, pp. 100-104, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2016_9_19 (Accessed 20 Jan 2018).

4. Protsenko, T.O. and Seleznyova, O.M. (2014), "Positivs and negatives of the information society: a view from the standpoint of philosophy", *Nauk. visn. Mizhnar. humanit. un-tu. Serii: iurysprudentiia*, vol. 10-2 (1), pp. 8.

5. Romaschenko, V.A. (2016), "The main directions of legal regulation of the information society in Ukraine", available at: <http://pgjournal.kiev.ua/archive/2016/09/19.pdf> (Accessed 20 Jan 2018).

6. Verkhovna Rada of Ukraine (2018), available at: <http://rada.gov.ua/news/zak> (Accessed 20 Jan 2018).

7. Web portal of Ukrainian Government (2018), available at: <https://www.kmu.gov.ua/ua> (Accessed 20 Jan 2018).

8. State Fiscal Service of Ukraine (2018), available at: <http://sfs.gov.ua/> (Accessed 20 Jan 2018).

9. Ministry of Education and Science of Ukraine (2018), available at: <https://mon.gov.ua/ua> (Accessed 20 Jan 2018).

10. Ministry of Healthcare of Ukraine (2018), available at: <http://moz.gov.ua/> (Accessed 20 Jan 2018).

11. State Statistics Service of Ukraine (2018), available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 10 Jan 2018).

12. Kravchenko, O.I. (2016), "Informatization of society as a factor in the cultural transformation of the city", *Visnyk Natsional'noho aviazijs'noho universytetu. Serii: Filosofiia. Kul'turolohiia*, vol. 2, pp. 83—85, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnau_f_2016_2_23 (Accessed 20 Jan 2018).

13. Hrytsevych, V.S. (2012), "Informatization of society as a social-geographical challenge of the XXI century", *Sotsial'no-heohrafichni vyklyky u Skhidno-tsentral'nij Yevropi u XXI stolitti [Socio-geographical challenges in East Central Europe in the XXI century]*, *Zbirnyk materialiv mizhnarodnoi heohrafichnoi konferentsii [Collection of materials of the international geographic conference]*, Berehove, Ukraine, pp. 276—280.

14. National bank of Ukraine, available at: <https://www.bank.gov.ua> (Accessed 20 Jan 2018).

15. Ministry of Interior of Ukraine (2018), available at: <http://mvs.gov.ua/> (Accessed 20 Jan 2018).

Стаття надійшла до редакції 29.01.2018 р.